

Glommen Mjøsen Skog

v/ Stein Aasgaard

Saksbehandler, innvalgstelefon

Gunnar Bjar, 69247120

Tillatelse til tømmertransport m.m. på sommerføre i Prestebakkefjella naturreservat

Statsforvalteren gir dispensasjon fra verneforskriften for Prestebakkefjella naturreservat for kjøring med maskiner gjennom verneområdet på eiendommen Kobbelund i forbindelse med skogsdrift øst for reservatet. Det gis også dispensasjon for kjøring med gravemaskin for reparasjon av terrengskader i kjøretraseen. Tillatelsen gjelder for 2021. Etter reparasjon kan ikke kjøretraseen benyttes før etter 2031.

Bakgrunn for saken

Vi viser til deres søknad av 30.04.2021 og til befaring 09.04.2021. Det er søkt om tillatelse til å kjøre i en fastsatt trasé gjennom reservatet i forbindelse med skogsdrift øst for verneområdet. Både kjøringen i reservatet og skogsdriften vil skje på eiendommen Kobbelund, gbnr. 224/1,3 i Halden kommune.

Den aktuelle skogsdriften ble påbegynt i februar i år, men ble avbrutt etter noen dager pga. mildvær. Tømmeret ble transportert ut gjennom naturreservatet i medhold av en egen bestemmelse om dette i verneforskriften. Det var god tele da arbeidet begynte, men pga. værømslaget ble det store kjøreskader. Dette ble besikket på den felles befaringen 09.04. Det gjenstår anslagsvis 1500 kbm tømmer som skal avvirkes og transporteres ut, og grunneieren ønsker å få gjort dette så raskt som mulig. Det er diskutert flere mulige måter å gjøre dette. Bl.a. er det undersøkt om det er mulig å transportere tømmeret ut mot øst over naboeiendommer, men dette har vist seg ikke å kunne gjennomføres.

Verneforskriften gir rett til transport gjennom reservatet på vinterføre. Å basere seg på dette innebærer imidlertid en stor usikkerhet pga. at vintrene i området er svært variable. Det er også en betydelig risiko for nye kjøreskader selv på vinterføre. Dette vil være uheldig dersom de nåværende kjøreskadene er utbedret og traseen har begynt å gro til. På denne bakgrunn søkes det om tillatelse til å kjøre ut tømmeret på tørt føre i vår/sommer. Dette vil på kort sikt gi ytterligere skader i traseen, men man vil på denne måte bli ferdige med tømmertransport for lang tid framover (flere tiår iflg.

opplysninger gitt under befaringen). På denne måten vil traseen kunne være restaurert raskere enn om man foretar en ny vintertransport på et senere tidspunkt.

Lovgrunnlag

Statsforvalteren er forvaltningsmyndighet for Prestebakkefjella naturreservat. Vi forvalter verneområdet etter en egen forskrift med bestemmelser som sier noe om formålet med vernet, og hvilke tiltak og aktiviteter som er tillatt, forbudt eller som krever tillatelse.

Gjeldende forskrift om vern av Prestebakkefjella naturreservat ble fastsatt ved kongelig resolusjon av 14.02.2014. Formålet med verneområdet er å bevare et større, lite påvirket skogområde med naturlig forekommende naturtyper, med barskog, tjern, vassdrag og myrer, i lavereliggende trakter over marin grense på grunnfjellet i Sørøst-Norge. Området ligger i sørboreal sone og har et sterkt suboceanisk klima med kystnære planter og markerte bakkemyrglenner. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Motorisert ferdsel til lands er forbudt i reservatet, jf. verneforskriften § 5 bokstav b. Følgende er imidlertid tillatt, jf. § 6 bokstav c: «Nødvendig uttransport av tømmer på frossen mark mellom Prestebakkemosen og Teigemosen, langs eksisterende vinterveitrasé inntegnet på vernekartet.»

Når det nå søkes om transport på tørt sommerføre, må Statsforvalteren vurdere dette i henhold til den generelle dispensasjonsbestemmelsen verneforskriften § 8, jf. nml. § 48. Vi kan gi dispensasjon dersom tiltaket ikke er i strid med verneformålet og ikke vil påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Det følger av nml. § 7 at prinsippene i lovens §§ 8-12 skal ligge til grunn som retningslinjer ved behandling av søknaden. Dette innebærer at kunnskapsgrunnlaget i saken skal være tilstrekkelig. I tillegg skal prinsippene om føre-var, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse og miljøforsvarlige driftsmetoder vurderes.

Statsforvalterens vurdering

Utgangspunktet i denne saken er at det er planlagt og påbegynt en tømmertransport gjennom reservatet i medhold av den nevnte unntaksbestemmelsen. Intensjonen med bestemmelsen er å ta hensyn både til grunneierens behov for transportvei, og ønsket om minst mulig skader på naturen i reservatet. Det var som nevnt god tele da transporten begynte, men dette endret seg raskt da været slo om. Når man ser på de terrengskadene som oppsto, mener vi at transporten utvilsomt skulle ha vært avbrutt tidligere.

Den aktuelle søknaden må imidlertid vurderes ut ifra de forutsetningene som nå foreligger. Kjøretraseen er allerede skadet, og det gjenstår et betydelig tømmerkvantum som grunneieren har rett til å transportere ut gjennom reservatet. Det som her må vurderes, er hvordan det totale skadeomfanget kan begrenses best mulig. I denne vurderingen har det også betydning at kjøretraseen må «få fred» til å heles etter at sporene er reparert.

De økte skadene som vil oppstå ved en eventuell transport på tørt sommerføre, vil i svært liten grad berøre nye arealer. De økte skadene vil hovedsakelig bestå i dypere og eventuelt noe bredere kjørespor. Nye skader på intakt terrengoverflate og vegetasjon vil være begrenset. De nåværende kjøreskadene vil uansett måtte repareres, hovedsakelig ved hjelp av gravemaskin. Arbeidet med å rette skadene blir noe mer omfattende dersom skadene øker som beskrevet her, men det innebærer ikke en vesentlig økt påvirkning på naturmangfoldet eller at sluttresultatet etter

reparasjonen blir vesentlig dårligere. Det vil uansett dreie seg om en kjøretrasé i en viss bredde med mye bar jord som må revegeteres naturlig.

Forskriftens bestemmelser tillater at kjøretraseen blir brukt til vinterdrift. Etter utført reparasjon vil imidlertid traseen ha mangelfullt vegetasjonsdekke og være særlig sårbar for påvirkninger. Vi mener det er risiko for at ny bruk av veien etter reparasjon vil kunne føre til at restitusjonen settes tilbake. Spesielt gjelder dette for langsomt voksende arter. For å sikre dette hensynet settes det som vilkår for denne tillatelsen at kjøretraseen ikke benyttes til vinterdrift før etter 2031.

Søknaden gjelder kjøring på *tørt* sommerføre. På mange typer underlag er det stor forskjell på markas bæreevne når den er tørr sammenlignet med når den er våt. Å begrense kjøringen til en tørr periode vil bidra til å begrense kjøreskadene. I tillegg til at de direkte kjøreskadene reduseres, unngår man risikoen for graving i sporene som følge av rennende vann.

Det ville normalt være uaktuelt å tillate kjøring i et naturreservat når resultatet må påregnes å bli enda større skader enn de som allerede har oppstått. Den aktuelle situasjonen er imidlertid krevende for de involverte partene, og det må gjøres vanskelige avveininger. Det er åpenbart at kjøretraseen er og vil bli påført skader som normalt ikke aksepteres i et naturreservat. Samtidig mener vi at skadene tross alt ikke er uopprettelige. Etter vår oppfatning er det nå riktig å fokusere på skadebegrensning i perioden med tømmertransport, og deretter på en best mulig reparasjon av skadene med påfølgende revegetering og heling av skadene.

Når det gjelder vurderinger etter naturmangfoldloven §§ 8-12, mener vi at det foreligger et godt kunnskapsgrunnlag i saken, særlig som følge av den felles befaringen som er foretatt. Alternative løsninger er også vurdert. Vi mener at føre var-prinsippet (jf. § 9) tilsier at man kun tillater transport på *tørt* sommerføre, ikke vått. Målet for tiltaket – i tillegg til uttransporteringen av tømmeret – er at området skal repareres og gjennom naturlig tilgroing komme tilbake til en naturlig tilstand. På den måten vil tømmertransport på sommerføre ikke bidra til at økosystemet utsettes for en for stor samlet belastning (§ 10). Alle kostnader ved reparasjonen dekkes i denne saken av tiltakshaver (grunneier), jf. § 11. Når det gjelder kravet i § 12 om miljøforsvarlige teknikker, mener vi at dette – gitt den faktiske situasjonen – oppfylles ved den framgangsmåten som det er søkt om.

For at det i denne saken skal kunne gis dispensasjon i medhold av naturmangfoldloven § 48, er det et krav at tiltaket ikke er i strid med verneformålet og ikke vil påvirke verneverdiene nevneverdig. Vi mener at også denne vurderingen må gjøres ut ifra den faktiske situasjonen. Den omsøkte løsningen tar sikte på best mulig skadebegrensning og påfølgende reparasjon, og det er god grunn til å anta at skadene vil være forbigående. Vi mener derfor at vilkårene i § 48 er oppfylt og at det kan gis dispensasjon.

Det ligger innebygget en betydelig usikkerhet i den omsøkte løsningen, da den er væravhengig. Dersom årets sommer blir våt, vil tømmertransporten ikke kunne gå som planlagt. Det er helt nødvendig at det er god kontakt mellom Glommen Mjøsen Skog og Statsforvalteren, og at man i felleskap vurderer om forholdene i marka er egnet for tømmertransport. Det er også viktig at Glommen Mjøsen Skog har en beredskap, slik at en relativt kort tørr periode kan utnyttes. Dette krever at mannskap og utstyr kan dirigeres til dette oppdraget uten at verdifull tid går tapt.

Dersom det på tross av dette ikke blir mulig å transportere ut tømmeret i sommer, må det påregnes at de allerede oppståtte kjøreskadene da må repareres ganske raskt. Vi ser det som lite aktuelt at skadene kan være slik de nå er, i lengre tid. Det må da også diskuteres en alternativ strategi for veien videre.

Vedtak

Statsforvalteren gir tillatelse til kjøring med hogstmaskin og transport av tømmer med lassbærer i oppkjørt trase på eiendommen Kobbelund i sommer, på tørt føre, i Prestebakkefjella naturreservat. Det gis også tillatelse til bruk av gravemaskin og evt. annet nødvendig utstyr for utbedring av kjøreskader i traseen. Tillatelsen er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Tiltaket skal gjennomføres så skånsomt som mulig og ta hensyn til naturverdiene.
- Transporten kan ikke iverksettes før det er enighet mellom grunneier, Glommen Mjøsen Skog og Statsforvalteren om at forholdene er egnet for kjøring.
- I transportperioden skal Glommen Mjøsen Skog ta kontakt med grunneier og Statsforvalteren dersom forholdene i marka endrer seg.
- Etter at transporten er gjennomført, skal det avholdes en felles befarings der tidspunkt og framgangsmåte for reparasjon av kjøreskadene avklares. Statsforvalteren kan etter dette eventuelt fatte vedtak med krav om retting.
- Tilsvarende gjelder dersom transporten ikke lar seg gjennomføre i sommer pga. uegnede værforhold.
- Denne tillatelsen er gyldig i 2021.
- Etter utført reparasjon kan ikke kjøretraseen benyttes før 2032.
- Tillatelsen skal være tilgjengelig i felt, og kunne forevises oppsyn og politi.

Klageadgang

Dere kan klage på dette vedtaket til Miljødirektoratet innen tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen skal sendes til Statsforvalteren. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages, årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen. Partene i saken har adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter. Den som klager kan be om at iverksettelsen av vedtaket utsettes.

Med hilsen

Karsten Butenschön
seksjonssjef
Klima- og miljøvern avdelingen

Gunnar Bjar
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
Aud Habberstad